

Ημερομηνία: 29 Σεπτεμβρίου 2008

Α.Π. Επιστολής: 5092/2006/2.6, 20657/2007/2.3

Χειριστές: Χρήστος Τσαϊτουρίδης, Δημήτρης Βελαώρας

Τηλέφωνα:

Ηλ. Διεύθυνση:

ΠΡΟΣ

Κύριο
Γενικό Διευθυντή α.α.
Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και
Προστασίας Δασών και Φυσικού
Περιβάλλοντος
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
Χαλκοκονδύλη 31
10432 Αθήνα

Κύριο Διευθυντή
Διεύθυνση Αισθητικών Δασών,
Δρυμών και Θήρας
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
Χαλκοκονδύλη 31
10432 Αθήνα

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Κύριο
Διευθυντή Διεύθυνσης Προστασίας
Φυτικής Παραγωγής
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
Αχαρνών 2
Αθήνα

Κύριο Γενικό Διευθυντή Περιβάλλοντος
ΥΠΕΧΩΔΕ
Πατησίων 147
11251 Αθήνα

Κύριο Προϊστάμενο
ΟΡΣΑ
Πανόρμου 2
11528 Αθήνα

Κυρία
Δικηγόρο – Πληρεξούσιο
«Φιλοδασικής Ένωσης Αθηνών»
Σίνα 30
10672 Αθήνα

Κύριο
Υγείας 5
19005 Νέα Μάκρη

ΘΕΜΑ: Μέτρα προστασίας του αισθητικού δάσους Καισαριανής από την ανάπτυξη βαμβακίασης

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη επανέρχεται στην υπόθεση που αφορά τα μέτρα προστασίας δασικών οικοσυστημάτων και μεμονωμένων ατόμων πεύκης από την ανάπτυξη της βαμβακίασης που οφείλεται στο έντομο *Marchalina hellenica*), καθώς και το πρόβλημα των ενδεχόμενων κινδύνων για τη δημόσια υγεία από τη χρήση των σκευασμάτων για ψεκασμούς σε αστικές περιοχές (αρ. πρωτ. αναφ. 5092/2006 και

20657/2007. Σε συνέχεια της υπ' αριθ. πρωτ. 5092.2.5/04.02.2008 επιστολής της Ανεξάρτητης Αρχής, λάβαμε το υπ' αριθ. πρωτ. 117225/09.08.2008 έγγραφο του Τμήματος Γεωργικών Φαρμάκων της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτ. Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΑΑΤ). Ωστόσο, παρά την πάροδο ευλόγου χρονικού διαστήματος δεν έχουμε λάβει μέχρι σήμερα έγγραφη απάντηση από τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΑΑΤ.

Όπως σας είχαμε επισημάνει στην προηγούμενη επιστολή μας και αποτελεί κοινή παραδοχή, το πρόβλημα εμφανίστηκε ως αποτέλεσμα ανεξέλεγκτων εμβολιασμών του οικοσυστήματος με το έντομο *Marchalina hellenica* κατά την περίοδο 1996 – 2000. Οι εμβολιασμοί αυτοί έγιναν για λόγους ανάπτυξης της μελισσοκομίας. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σας επισημάνουμε ότι η εισαγωγή νέων πληθυσμών του εντόμου στο δασικό οικοσύστημα έγινε, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου των υποθέσεων, χωρίς καμία προηγούμενη εκτίμηση των περιβαλλοντικών συνεπειών, σε αντίθεση με τις αρχές της ορθολογικής περιβαλλοντικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων. Έκτοτε, όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 95334/3440/27.08.2007 έγγραφο της Δ/νσης Αισθητικών Δασών, Δρυμών και Θήρας του ΥΑΑΤ, παρατηρούνται προσβολές κυρίως στη Νότια Ελλάδα σε φτωχά οικοσυστήματα με αναδασώσεις – δενδροφυτεύσεις, αλλά και σε πάρκα – άλση όπου δεν υπάρχουν φυσικοί εχθροί. Σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο και μετά την διαπίστωση των προβλημάτων από την προσβολή των πεύκων, έχει πλέον απαγορευτεί ο εμπλουτισμός στην Αττική.

Όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 120799/01.08.2007 έγγραφο του Τμήματος Γεωργικών Φαρμάκων της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΑΑΤ, για την αντιμετώπιση του εντόμου στις αστικές περιοχές η αρμόδια υπηρεσία χορήγησε έγκριση κατ' εξαίρεση χρήσης εντομοκτόνων σκευασμάτων στα πεύκα των αστικών και περιαστικών περιοχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που υπέβαλλαν σχετικά αιτήματα. Σύμφωνα με την ίδια υπηρεσία ο κίνδυνος οικολογικής διατάραξης κατέστησε τη χρήση εντομοκτόνων σε άλλα δασικά οικοσυστήματα (πλην των αστικών – περιαστικών) μη επιτρεπτή. Στη συνέχεια το ΣΤΕ με την υπ' αριθ. 390/2008 Απόφασή του ακύρωσε τις ως άνω πράξεις χορήγησης εγκρίσεων ως παρανόμως αιτιολογημένες. Ως εκ τούτου το Τμήμα Γεωργικών Φαρμάκων της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΑΑΤ (όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 117225/09.08.2008 έγγραφο) μερίμνησε για τη χορήγηση διευρυμένων εγκριτικών πράξεων για την κυκλοφορία των εντομοκτόνων σκευασμάτων, ώστε να περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο φάσμα δράσης τους και η καταπολέμηση της *Marchalina hellenica* στα πεύκα και κατά συνέπεια να μην απαιτείται η κατ' εξαίρεση έγκριση των σκευασμάτων καταπολέμησης του εντόμου για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Ύστερα από την προσεκτική μελέτη όλων των σχετικών με την υπόθεση στοιχείων, ο Συνήγορος του Πολίτη θα ήθελε εκ νέου να επισημάνει τα εξής:

- Η Δ/νση Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου έχει ζητήσει με το υπ' αριθ. πρωτ. 95029/2433/19.06.2006 έγγραφό της από τις Δ/νσεις Δασών όλων των Περιφερειών της χώρας στοιχεία σχετικά με το μέγεθος και την έκταση των προσβολών του οικοσυστήματος από την *Marchalina hellenica* στις περιοχές αρμοδιότητάς τους, ώστε να εκτιμήσει το μέγεθος του προβλήματος και να εισηγηθεί τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης. Ως εκ τούτου ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί την Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΑΑΤ να ενημερώσει την Ανεξάρτητη Αρχή για τις νεότερες εξελίξεις σε συνέχεια του ως άνω εγγράφου, όπως, άλλωστε, είχαμε ζητήσει με την προηγηθείσα επιστολή μας. Επιπροσθέτως, ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί την αρμόδια υπηρεσία του ΥΑΑΤ να ενημερώσει την Ανεξάρτητη Αρχή αν συνεχίζεται ο εκτός Αττικής εμπλουτισμός των δασικών οικοσυστημάτων με τον εν λόγω έντομο, καθώς επίσης αν παρακολουθείται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου η σχετική διαδικασία.
- Λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας του προβλήματος, όπως αυτό έχει πλέον εξελιχθεί έπειτα από την εξάπλωση του βλαπτικού για το οικοσύστημα εντόμου σε αρκετές περιοχές της επικράτειας, ο Συνήγορος του Πολίτη ζητά από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΑΑΤ να εξετάσουν το ενδεχόμενο άμεσης γενικής απαγόρευσης του εμπλουτισμού σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης. Αυτό επιβάλλεται μέχρι τουλάχιστον τη συγκέντρωση όλων εκείνων των επιστημονικών δεδομένων και στοιχείων που θα επιτρέψουν την συνολικότερη εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εξάπλωση του εντόμου. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι με τον τρόπο αυτό η διοίκηση δρώντας σύμφωνα με την αρχή της πρόληψης, θα μειώσει τον κίνδυνο σοβαρότερης (πιθανώς μη αναστρέψιμης) βλάβης στο οικοσύστημα.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΑΑΤ να αναλάβει άμεσα πρωτοβουλία για τη σύνταξη πλήρους περιβαλλοντικής μελέτης, η οποία να εξετάζει σε βάθος το μέγεθος του προβλήματος και να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση της απειλής στο οικοσύστημα τόσο των αμιγώς δασικών, όσο και των αστικών/περιαστικών περιοχών. Η Ανεξάρτητη Αρχή εκτιμά ότι θα πρέπει να εξεταστούν όλα τα

πρόσφορα μέτρα όπως οι ψεκασμοί εντομοκτόνων σκευασμάτων, αλλά και η εκμετάλλευση του ωφέλιμου εντόμου *Neuleucorps kartliana* που αποτελεί φυσικό εχθρό της *Marchalina hellenica*, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του οικοσυστήματος της κάθε περιοχής.

- Σε συνέχεια της προαναφερθείσας απόφασης του ΣΤΕ και της ακόλουθης χορήγησης διεύρυνσης των εγκρίσεων κυκλοφορίας των εντομοκτόνων σκευασμάτων από το ΥΑΑΤ, ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου να ενημερώσουν την Ανεξάρτητη Αρχή για τα μέτρα που προτίθεται να λάβουν, καθώς και για τον γενικότερο σχεδιασμό αντιμετώπισης του προβλήματος στις αστικές και περιαστικές περιοχές. Ειδικότερα, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τα αποτελέσματα των ψεκασμών των ετών 2007 και 2008, τόσο από την πλευρά της αντιμετώπισης του εντόμου, όσο και από την πλευρά της διαφύλαξης της δημόσιας υγείας. Επίσης, ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί να τον ενημερώσετε αρμοδίως σχετικά με την συνεργασία σας με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, με στόχο την εξάλειψη των ενδεχόμενων κινδύνων από τους κρίσιμους ψεκασμούς στις αστικές περιοχές, κοινοποιώντας κάθε σχετικό έγγραφο.
- Με βάση τα παραπάνω και με δεδομένο τον χαρακτήρα και τις ιδιαιτερότητες του αισθητικού δάσους της Καισαριανής (δασικό οικοσύστημα σχετικά περιορισμένης έκτασης, υψηλής βιοποικιλότητας αλλά και βαρύνουσας σημασίας για το Αττικό περιβάλλον, στο οποίο είναι πιθανό να μην μπορεί να εφαρμοσθεί λύση που περιλαμβάνει τη χρήση εντομοκτόνων φαρμάκων), ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί να εξετάσετε το ενδεχόμενο πιλοτικής εφαρμογής προγράμματος εμπλουτισμού του δάσους της Καισαριανής με τον φυσικό εχθρό της *Marchalina hellenica*.

Η Ανεξάρτητη Αρχή παρακαλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και ιδιαίτερα τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος να την ενημερώσουν για τις απόψεις τους επί των αναφευομένων ζητημάτων. Αναμένοντας την ανταπόκρισή σας, σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Με τιμή

Χρύσα Χατζή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη